

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-Advies-20110909-124)

betreffende het rapport van de distributienetbeheerder over
de uitvoering van de openbare dienststopdrachten inzake
elektriciteit en gas

voor het jaar 2010

gegeven op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19
juli 2001 betreffende de organisatie van de
elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en
op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004
betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest.

9 september 2011

Inhoudsopgave

0	Juridische context van dit rapport	4
0.1	Voorafgaande opmerking	4
0.2	Elektriciteit	4
0.3	Gas.....	6
1	Context en voorgeschiedenis	9
2	Analyse betreffende de openbare dienst opdrachten van sociale aard	9
2.1	Beheer van de beschermde afnemers	9
2.1.1	Beschrijving van de opdrachten	9
2.1.2	Evolutie van het aantal beschermde afnemers	10
2.1.3	Dienst voor het beheer van beschermde afnemers.....	14
2.1.4	Terugbetaling door de CREG.....	14
2.1.5	Onbetaalde rekeningen.....	16
2.1.6	Energielevering.....	17
2.1.7	Technische prestaties (plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers)	18
2.1.8	Veiligheid van de binnengasinstallaties.....	20
2.2	Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument	21
3	Analyse betreffende de openbare dienst opdrachten met betrekking tot de openbare verlichting	23
3.1	Realisaties	23
3.1.1	Constructie van de installaties	23
3.1.2	Verbetering van de energieprestatie van de openbare verlichting.....	25
3.1.3	Stroomverbruik	27
3.1.4	Onderhoud en reparatie	28
3.2	Financiering.....	29
4	Analyse betreffende de openbare dienst opdrachten met betrekking tot REG.....	31
4.1	Context en begrotingsbeheer.....	31
4.2	Premies voor de gezinnen	31
4.3	Premies voor professionals	31
4.4	Premies voor de geassocieerde overheden	31
4.5	Warmtekrachtkoppeling	32
4.6	Personeel en werkingkosten	32
5	Conclusies.....	33

Lijst van afbeeldingen

Grafiek 2: Aantal leveringspunten beheerd door SIBELGA, volgens oorsprong van de bescherming (gas en elektriciteit samen) in 2010.....	12
Grafiek 3: Evolutie van het aantal beschermde afnemers van elektriciteit in de periode 2008-2010 .	13
Grafiek 4: Evolutie van het aantal beschermde afnemers van gas in de periode 2008-2010.....	13
Grafiek 5: Evolutie van de onbetaalde rekeningen voor gas en elektriciteit samen tussen 2007 en 2010.....	16
Grafiek 6: Evolutie van het aantal aanwezige vermogensbegrenzers op 31 december (2004-2010)....	18
Grafiek 7: Evolutie van het aantal verlichtingspalen en van het gemiddelde vermogen van een verlichtingspaal.....	24
Grafiek 8: Evolutie van het aandeel van hogedrukkwiklampen in het verlichtingspark ten gunste van hogedruk natriumlampen.....	26
Grafiek 9: Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen.....	28
Grafiek 10: Aantal pannes aan verlichtingspalen in het BHG	29

Lijst van tabellen

Tabel 1: Budget "beheer van de beschermde afnemers" 2010.....	14
Tabel 2: Details van de facturatie van Sibelga aan het "federaal fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten" in 2010.....	15
Tabel 3: Percentage onbetaalde rekeningen 2007-2010.....	16
Tabel 4 Plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers in 2010.....	19
Tabel 5: begroting technische prestaties elektriciteit.....	20
Tabel 6 Begroting "dienst voor klachtenbeheer" 2010.....	22
Tabel 7: begroting van de openbare verlichtingsactiviteiten.....	30
Tabel 8 : Personeels- en werkingkosten van de dienst REG: vergelijking begroting en besteed bedrag in 2010.....	32

0 Juridische context van dit rapport

0.1 Voorafgaande opmerking

De openbare dienststopdrachten waarop het *rapport van de distributienetbeheerder SIBELGA over de uitvoering van openbare dienststopdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2010* betrekking heeft, worden georganiseerd door de ordonnantie van 19 juli 2001. Deze ordonnantie maakt een onderscheid tussen de openbare dienstverplichtingen ten laste van de distributienetbeheerder en de leveranciers en de openbare dienststopdrachten die uitsluitend moeten worden uitgevoerd door de distributienetbeheerder.

Hoewel op 20 juli 2011 een wijzigingsordonnantie werd goedgekeurd, zijn dit rapport en het advies over dit rapport gebaseerd op de wetgeving die van kracht was tijdens de uitvoering van de opdracht.

0.2 Elektriciteit

Artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zoals gewijzigd door de ordonnantie van 16 december 2006 (hierna "de elektriciteitsordonnantie" genoemd), luidt als volgt:

“ § 1. De distributienetbeheerder legt in samenwerking met de Dienst jaarlijks aan de Regering en dit vóór 31 oktober van elk jaar een programma ter goedkeuring voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en –opdrachten voor het volgende jaar en de daaraan verbonden begroting, waaraan het budget en het programma worden gevoegd van uitvoering van de acties bedoeld door het “Sociaal fonds voor energiebegeleiding” waarvan sprake in artikel 25septiesdecies evenals het budget en het programma van uitvoering van de acties van het driejaarlijkse programma voor rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van alle andere categorieën eindafnemers (en van de lokale leveranciers) waarvan sprake in artikel 24, § 1, 3°.

Hij legt daarenboven jaarlijks aan de Regering en dit vóór 30 juni van elk jaar een verslag voor over de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en –opdrachten tijdens het voorbije jaar, samen met de eraan verbonden rekeningen waarbij de verslagen worden gevoegd over de uitvoering van de taken betreffende de acties bedoeld door het “Sociaal fonds voor energiebegeleiding” waarvan sprake in artikel 25septiesdecies en de acties van het driejaarlijkse programma voor rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van alle andere categorieën van eindafnemers (en van de lokale leveranciers) waarvan sprake in artikel 24, § 1, 3°.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgemaakt aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

§ 2. De Regering vraagt de Commissie om advies over het programma van de distributienetbeheerder en het verslag bedoeld in § 1.

De Commissie kan ter plaatse alle boekhoudkundige en andere stukken laten inkijken en bij wijze van steekproef de daadwerkelijke omvang van de gefinancierde werken in verband met de kostprijs en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en –opdrachten laten onderzoeken.

De opdrachthouders die deze raadplegingen en controles uitvoeren worden daartoe aangewezen bij ministerieel besluit. De Commissie kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan de opdrachthouder om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en –opdrachten van de distributienetbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De distributienetbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de kosten en opbrengsten verbonden aan de openbare dienststopdrachten die hij vervult, geïdentificeerd worden.

§ 4. De bedragen van de budgetten voorzien in § 1 kunnen slechts worden overschreden voor de openbare dienstverplichtingen en –opdrachten bedoeld in artikel 24, 1° in verband met het "Sociaal fonds voor energiebeheer" en 3° en in artikel 24bis, 2° voor de constructie van de installaties van openbare verlichting, 3° et 4°.

Vanaf het tweede semester van elk jaar en na advies van de Commissie kan de Regering aanpassingen toelaten aan een of ander budget waarvan sprake in lid 1."

Artikel 24 van de elektriciteitsordonnantie luidt als volgt:

Deze openbare dienststopdrachten (OPD) zijn:

"§ 1. De distributienetbeheerder en de leveranciers zullen, elkeen wat hen betreft, de openbare dienstverplichtingen hierna bepaald onder de punten 1° tot 3° nakomen:

1° het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimumlevering van elektriciteit voor het verbruik van het gezin onder de voorwaarden bepaald onder Hoofdstuk IVbis;

2° de levering van elektriciteit tegen een specifiek sociaal tarief aan personen en volgens de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving en in Hoofdstuk IVbis;

3° het promoten van rationeel elektriciteitsgebruik door het geven van informatie en demonstraties, de terbeschikkingstelling van uitrustingen en diensten en het verstrekken van financiële hulp voor rationeel energiegebruik ten voordele van de gemeenten en de andere eindafnemers (en de lokale leveranciers die geheel of gedeeltelijk in de behoeften van hun afnemers voorzien met een elektriciteitsproductie-installatie gelegen binnen een beperkt en goed afgebakend geografisch gebied en/of met het privénet waaraan ze leveren)."

Artikel 24 bis van de elektriciteitsordonnantie werd gewijzigd door artikel 20 van de ordonnantie van 30 april 2009. Sindsdien is de opdracht van de openbare verlichting van gemeentelijke wegen gedefinieerd als volgt:

"een exclusieve opdracht inzake de constructie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegnnet en in de gemeentelijke openbare ruimten met inachtneming van de prerogatieven van de gemeenten vastgesteld in artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet volgens een driejarig programma opgesteld in gemeenschappelijk overleg tussen de gemeente en de distributienetbeheerder of ten gevolge van bijkomende aanvragen voor werken bedoeld in artikel 26, § 9, alsook de elektriciteitsvoorziening voor die installaties".

Bovendien stelt artikel 26 § 9 van de elektriciteitsordonnantie het volgende:

“De kosten betreffende openbare verlichtingswerken inzake de in artikel 24bis, 2° gedefinieerde opdracht, die niet opgenomen zijn in het driejarige programma waarvan sprake is in dit artikel en die door een gemeente worden aangevraagd bij de distributienetbeheerder en door deze laatste aanvaard worden, zijn ten laste van de betrokken gemeente. De kosten betreffende openbare verlichtingswerken inzake de in artikel 24bis, 2° gedefinieerde opdracht, die niet opgenomen zijn in het driejarige programma waarvan sprake is in dit artikel en die door een subsidiërende instantie worden aangevraagd bij de distributienetbeheerder en door deze laatste aanvaard worden, zijn ten lasten van de betrokken subsidiërende instantie”.

Sinds 2008 wordt er een nieuwe opdracht met betrekking tot de levering van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg aan de DNB toevertrouwd. Deze opdracht werd ingevoerd door de ordonnantie van 4 september 2008 tot wijziging van artikel 24bis van de ordonnantie in een als volgt geformuleerd punt 8°:

“Bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net.”

0.3 Gas

Artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de “gasordonnantie” genoemd) – zoals gewijzigd door de ordonnantie van 14 december 2006 – luidt als volgt:

“§ 1. De netbeheerder legt in samenwerking met de Dienst vóór 31 oktober van elk jaar ter goedkeuring van de Regering zijn begroting en zijn programma voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en –opdrachten voor het volgende jaar samen met de begroting en het programma van uitvoering van het driejaarlijkse programma voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers voor het volgende jaar.

Hij legt eveneens aan de Regering vóór 30 juni van elk jaar, een verslag voor over de uitvoering van die opdrachten tijdens het voorbije jaar, samen met de eraan verbonden rekeningen vergezeld van het driejaarlijkse programma voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers bedoeld in artikel 18bis.

Na goedkeuring van de Regering worden het verslag en de rekeningen doorgestuurd naar het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

§ 2. Brugel kan ter plaatse alle boekhoudkundige stukken of andere laten controleren en door middel van steekproef de effectiviteit van de werken gefinancierd in verhouding tot de kost en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en –opdrachten laten nagaan.

De opdrachthouders die deze raadplegingen en controles uitvoeren, worden daartoe aangewezen bij ministerieel besluit.

Brugel kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan de opdrachthouder, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en –opdrachten van de distributienetbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De distributienetbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de kosten en de opbrengsten verbonden aan de verplichtingen en opdrachten van openbare dienst die hij op zich neemt, geïdentificeerd kunnen worden.

De geldende openbare dienstverplichtingen inzake gas worden bepaald door de artikelen 18 en 18bis.

Artikel 18 vermeldt de verplichtingen ten laste van de distributienetbeheerder en de leveranciers:

“1° het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimumlevering van gas voor het verbruik van het gezin tegen de voorwaarden bepaald onder Hoofdstuk Vbis;

2° de levering van gas tegen een specifiek sociaal tarief aan personen volgens de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving en in Hoofdstuk Vbis;

3° een kosteloze preventiedienst voor risico's bij het gebruik van aardgas ten voordele van de gezinnen die erom vragen. De Regering bepaalt de inhoud en voorwaarden voor de uitoefening van deze opdracht.”

Daarnaast vermeldt artikel 18bis de openbare dienstopdrachten die uitsluitend ten laste zijn van de distributienetbeheerder:

“1° de organisatie van een dienst voor de opvolging van de relatie met de consument en het geven van inlichtingen inzake prijzen en voorwaarden van aansluiting ten behoeve van huishoudelijke afnemers;

2° het promoten van rationeel energiegebruik door het geven van inlichtingen en demonstraties, het ter beschikking stellen van uitrustingen en diensten en het verstrekken van financiële hulp ten behoeve van gemeenten en andere eindafnemers.

De distributienetbeheerder stelt daartoe in samenwerking met de Dienst een driejaarlijks programma op voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van de gemeenten.

Na goedkeuring ervan door de Regering deelt de Dienst jaarlijks aan de distributienetbeheerder het driejaarlijkse programma mede voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers, ongeacht of ze al dan niet in aanmerking komen;

3° de verspreiding op een toegankelijke informatiedrager via internet van de inlichtingen betreffende de diverse maatregelen genomen door de distributienetbeheerder inzake het onthaal van huishoudelijke afnemers;

4° de verzending, elk jaar, aan Brugel van een verslag over de kwaliteit van het onthaal geboden aan de gezinnen;

5° de verzending, elk jaar, aan Brugel van een verslag over de lijst verplichtingen waarmee de distributienetbeheerder garandeert dat elke vorm van discriminerende praktijken wordt uitgesloten ; Brugel deelt dit verslag mede aan de Regering en maakt het bekend.”

Artikel 20 van de gasordonnantie bepaalt de wijze van financiering van de openbare dienstopdrachten:

“De kosten verbonden aan de opdrachten en verplichtingen van openbare dienst bedoeld in de artikelen 18 en 18bis worden gedragen door de netbeheerder ten titel van exploitatiekosten. De doorrekening van deze kosten in de tarieven wordt geregeld door de federale wetgeving”

I Context en voorgeschiedenis

1. Op 26 november 2009 ontving Brugel het programma van de openbare dienststopdrachten voor 2009 van Sibelga.
2. Brugel bezorgde haar advies 2009/127-090 van 27 november 2009 aan Mevrouw de Minister.
3. Op 1 augustus 2011 ontving Brugel vanwege de Regering een verzoek om advies over het rapport betreffende de uitvoering van de openbare dienststopdrachten voor het jaar 2010.
4. Op 4 augustus 2011 vond een vraag-antwoordsessie plaats in de lokalen van Sibelga.
5. Op 16 augustus 2011 antwoordde Sibelga per brief op de verschillende verzoeken die per brief en per mail werden geformuleerd.

2 Analyse betreffende de openbare dienststopdrachten van sociale aard

2.1 Beheer van de beschermde afnemers

2.1.1 Beschrijving van de opdrachten

Sinds 1 januari 2007 moet Sibelga in het kader van de openbare dienstverplichtingen een bevoorrading en een hoogwaardige klantendienst garanderen aan de gezinnen die het statuut 'beschermde afnemer' hebben verkregen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De toegangsvoorwaarden tot dit statuut zijn als volgt:

- vanaf de ontvangst van een ingebrekestelling voor de niet-betaling van de factuur van zijn commerciële leverancier voor elke afnemer:
 - o in aanmerking komen voor het specifiek sociaal tarief (hierna SST) op federaal niveau.
 - o verwikkeld zijn in een proces van schuldbemiddeling met een erkend bemiddelingscentrum of in een proces van collectieve schuldenregeling.
- vanaf de ontvangst van een ingebrekestelling voor de niet-naleving van het betalingsplan van zijn commerciële leverancier voor elke afnemer:
 - o als beschermde afnemer erkend zijn door het OCMW van de gemeente op basis van een sociaal onderzoek
 - o als beschermde afnemer erkend zijn door BRUGEL op basis van zijn inkomens en zijn gezinssamenstelling.

Het beheer van de “beschermden afnemers” impliceert, naast de garantie van energielevering, een aantal belangrijke opdrachten zoals :

- de facturatie aan de afnemers;
- de schuldinning;
- Het beheer van de “terugkeer” van de “beschermden afnemers” naar hun respectievelijke commerciële leverancier via:
 - o De controle van de beschermvoorwaarden;
 - o De opvolging van de betalingsplannen van de ‘beschermden afnemers’ bij hun respectievelijke commerciële leverancier;

Sibelga voert al deze opdrachten (de lijst is niet volledig) uit voor alle leveringspunten die onder haar verantwoordelijkheid vallen. Voor elke EAN-code waarvoor Sibelga één van deze opdrachten moet uitvoeren, wordt een “accountcontract” aangemaakt. Het gevolg is dat het aantal “accountcontracten” die door Sibelga worden beheerd veel groter is dan het aantal dossiers. De toename van het aantal “accountcontracten” hangt nauw samen met de toename van de beschermden afnemers.

Deze beheersmethode van de afnemers zegt helaas niets over het aantal gezinnen die daadwerkelijk beschermd worden. Voor een gezin kunnen immers meerdere “accountcontracten” bestaan: één per soort energie en eventueel één of meer voor leveringspunten die niet meer worden bevoorrad door SIBELGA, bijvoorbeeld na een verhuis, maar waarvoor nog een schuld bestaat.

SIBELGA heeft momenteel niet de capaciteit om bepaalde gegevens uit te splitsen volgens het soort energie of de identiteit van de afnemer.

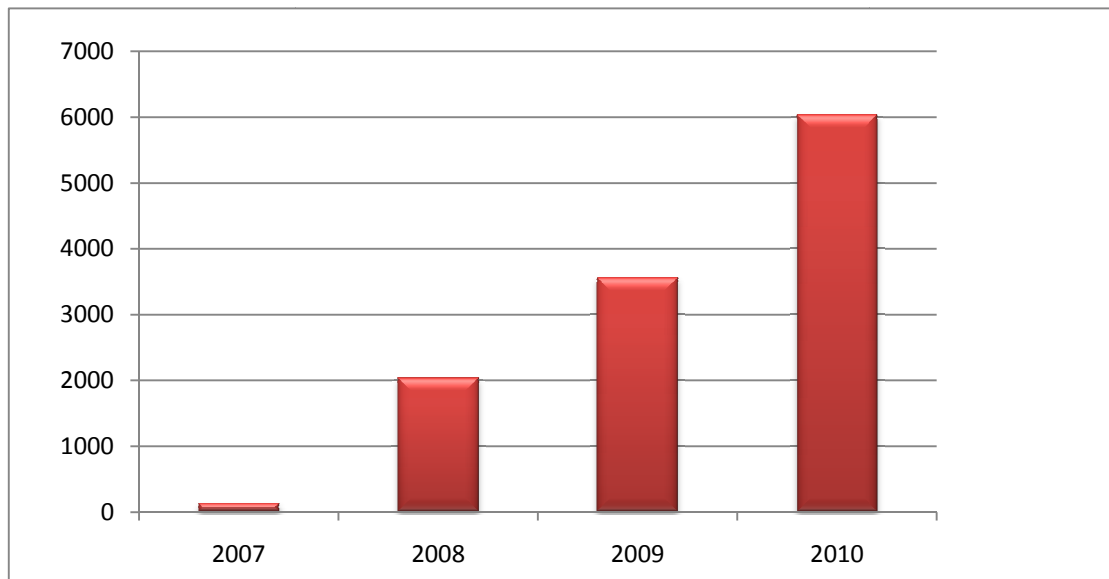
2.1.2 Evolutie van het aantal beschermden afnemers

Het is momenteel nog moeilijk om te ramen hoe het aantal beschermden afnemers dat SIBELGA moet beheren, nu en in de toekomst precies zal evolueren.

Toch benaderen de ramingen in het kader van het programma 2010 van de openbare dienststopdrachten van de intercommunale Sibelga de realiteit heel dicht. De netbeheerder had het aantal leveringspunten geraamd op 6.750. Op 31 december 2010 werden 6.301 leveringspunten bevoorrad door Sibelga.

De cijfers van Sibelga houden geen rekening met gezinnen die het statuut van beschermden afnemer genieten, maar waarvoor de energiebevoorrading nog niet gegarandeerd is. Als we rekening houden met de leveringspunten die nog wachten op hun activering, zouden op 31 december 2010 6.485 leveringspunten het statuut van beschermden afnemer hebben verkregen.

Grafiek I: Evolutie van het aantal leveringspunten die door Sibelga worden bevoorraad onder het statuut van 'beschermde afnemer'

Source : Sibelga

Sinds 2007 is het aantal beschermde afnemers voortdurend toegenomen. Een verklaring voor deze constante toename werd door Sibelga en Brugel al gegeven in de vorige adviezen. Voor een deel is ze toe te schrijven aan het feit dat slechts zeer weinig beschermde afnemers terugkeren naar hun commerciële leverancier. In 2010 keerden slechts 44 toegangspunten voor elektriciteit en 42 toegangspunten voor gas terug naar hun oorspronkelijke commerciële leverancier.

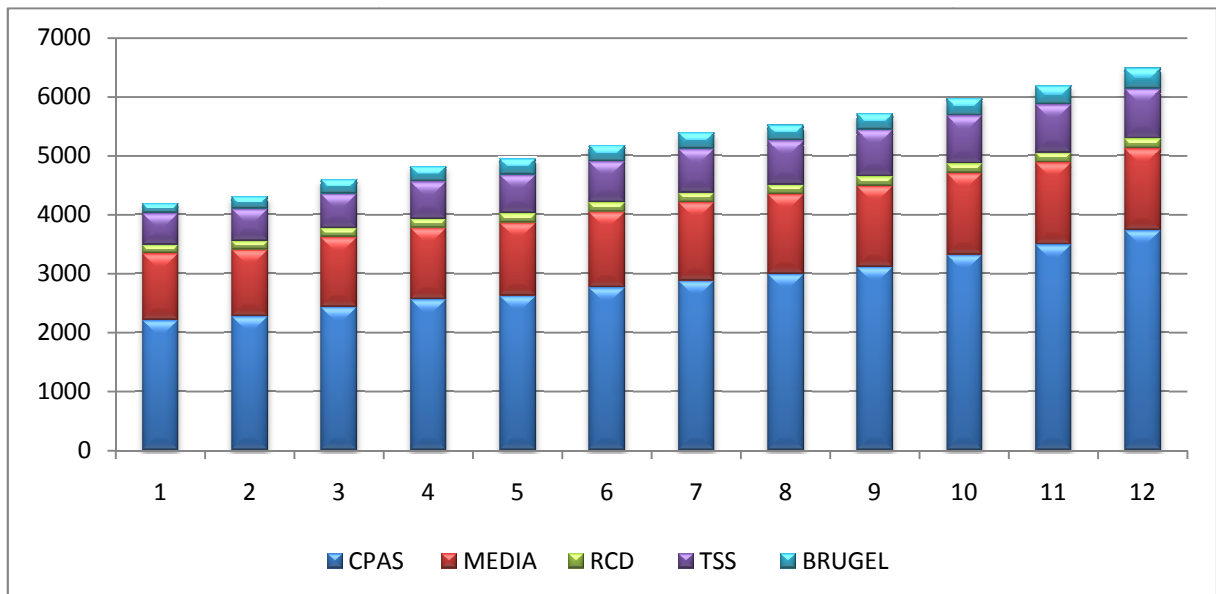
De kwestie van de terugkeer van de beschermde afnemers zal zich in de toekomst steeds meer stellen. Zoals Sibelga terecht aangaf in haar rapport over de uitvoering van haar openbare dienststopdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2010, is het de bedoeling dat de noodlevering slechts tijdelijk is. We moeten echter vaststellen dat de levering onder het statuut van “beschermde afnemer” in de praktijk vrij lang duurt.

De nieuwe gas- en elektriciteitsordonnanties van 20 juli 2011 beschrijven meer precies welke opvolging Sibelga voor de beschermde afnemers moet voorzien. Brugel vestigt de aandacht op dit punt en vraagt om procedures op te stellen en te integreren in het programma van de openbare dienststopdrachten voor 2012.

Ook stellen we vast dat deze toename lineair lijkt. Dat kan worden verklaard door de beperkte beheerscapaciteit van de dossiers bij de OCMW's die, zoals we verder zullen zien, nog steeds het belangrijkste kanaal zijn waarlangs afnemers met betaalmoeilijkheden het statuut van beschermde afnemer aanvragen.

Uit onze analyse van de rapporten over de publieke dienststopdrachten van de OCMW's blijkt dat de structuren die werden opgezet in de energiecellen, niet altijd een voldoende snelle behandeling van de aanvraagdossiers mogelijk maken. Heel wat aanvragen worden pas na te lange tijd geanalyseerd, waardoor de schuldenlast van de aanvrager ten aanzien van zijn commerciële leverancier nog groter wordt.

Grafiek 1: Aantal leveringspunten beheerd door SIBELGA, volgens oorsprong van de bescherming (gas en elektriciteit samen) in 2010.

Bron: Sibelga

BRUGEL: Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

SST: Begunstigde van het specifiek sociaal tarief op federaal niveau

CSR: Collectieve schuldenregeling

MEDIA: Erkende schuldbemiddelingsdiensten

OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

Als we de oorsprong van de beschermde afnemers even nader bekijken, d.w.z. het kanaal langs waar het gezin de bescherming heeft verkregen, stellen we vast dat de meeste afnemers het statuut verkrijgen door tussenkomst van een OCMW. Dit is zeker het geval als het OCMW ook optreedt als schuldbemiddelaar.

Uiteindelijk zijn de OCMW's tussengekomen in bijna 80% van de dossiers.

Deze cijfers moeten enigszins worden genuanceerd door het feit dat de werklast wordt gedragen door 19 OCMW's.

Elk OCMW ligt aan de basis van gemiddeld 255 beschermingsaanvragen. Dit cijfer kan in verband worden gebracht met het aantal beschermingen dat werd toegekend door Brugel, namelijk 356.

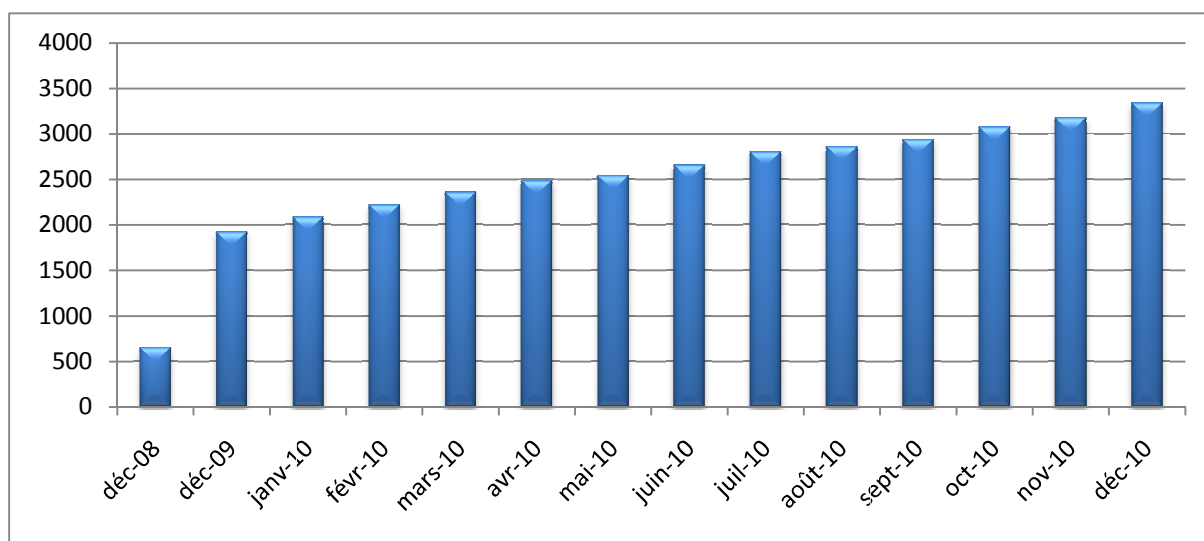
2.1.2.1 Elektriciteit

De hierna volgende gegevens werden uitgesplitst per soort energie.

2.1.2.1.1 Aantal EAN-codes die worden bevoorraad door Sibelga

Het aantal EAN-codes die worden bevoorraad met elektriciteit neemt voortdurend toe. Op 31 december 2010 ging het om 3.339 leveringspunten. Dat is 53% van de leveringspunten bevoorraad door Sibelga.

Grafiek 2: Evolutie van het aantal beschermde afnemers van elektriciteit in de periode 2008-2010

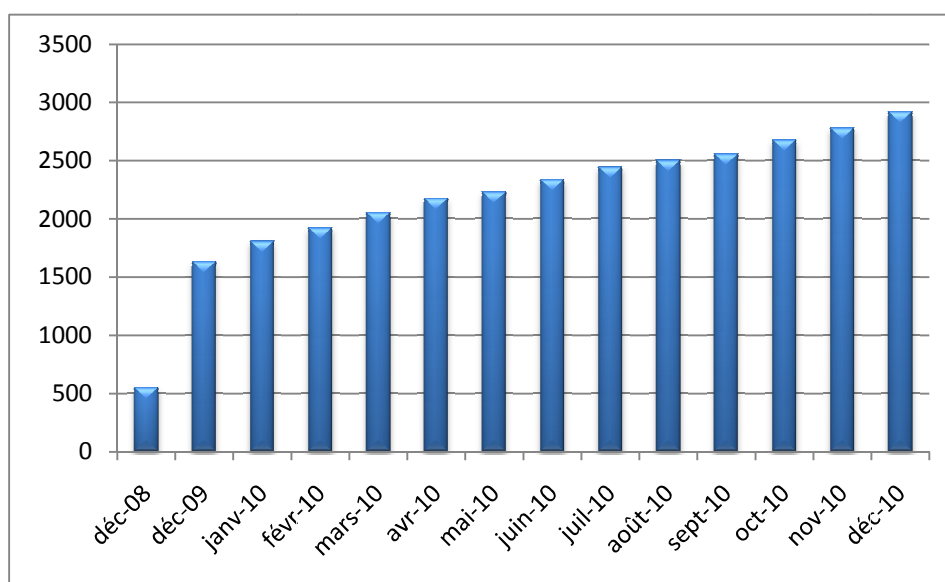
Bron: Sibelga

2.1.2.2 Gas

2.1.2.2.1 Aantal EAN-codes die worden bevoorraad door Sibelga

Het aantal EAN-codes die worden bevoorraad met gas neemt voortdurend toe. Op 31 december 2010 ging het om 2.920 leveringspunten. Dat is 47 % van de leveringspunten bevoorraad door Sibelga.

Grafiek 3: Evolutie van het aantal beschermde afnemers van gas in de periode 2008-2010

Bron: Sibelga

2.1.3 Dienst voor het beheer van beschermde afnemers

De dienst voor het beheer van beschermde afnemers, die Sibelga in staat moet stellen om haar rol als noodleverancier te vervullen, bestaat sinds 1 januari 2007. Deze dienst bestaat uit:

- een onthaalbureau;
- een callcenter;
- een «back office» dat nader antwoord geeft op eventuele vragen;
- een informatiepagina op de website van Sibelga.

Begroting

Het budget dat aanvankelijk was voorzien in het programma van de openbare dienststopdrachten bedroeg 3.146.145 €. De werkelijke totale kostprijs van de activiteit bedraagt 2.518.200 €, dat is 80 % van het begrote bedrag.

De medewerkers van Sibelga beschikken over een ruime ervaring in het kader van hun opdrachten, waardoor ze een grotere efficiëntie kunnen garanderen in het beheer van het werk. Deze efficiëntie komt tot uiting in de stabiliteit van het aantal voltijdsequivalenten sinds het begin van de activiteit. In de toekomst, meer bepaald als de nieuwe gas- en elektriciteitsordonnanties hun effect zullen doen gevoelen, zal de werklust echter waarschijnlijk toenemen.

Tabel 1: Budget "beheer van de beschermde afnemers" 2010

	Jaarbegroting 2010			Besteed in 2010					
	Elektr.	Gas	Totaal	Elec	% begroting	Gas	% begroting	Totaal	% begroting
Personeel	858,5	572,3	1.430,8	700,4	81,6%	466,9	81,6%	1.167,4	81,6%
Huur Visverkopersstr.	144,7	96,5	241,1	147,8	102,2%	98,6	102,2%	246,4	102,2%
Directe werkings- en inningskosten	150,7	100,5	251,2	57,1	37,9%	38,1	37,9%	95,3	37,9%
Indirecte werkingskosten	733,8	489,2	1.223,1	605,5	82,5%	403,7	82,5%	1.009,2	82,5%
Totaal	1.887,7	1.258,5	3.146,1	1.510,9	80,0%	1.007,3	80,0%	2.518,2	80,0%

Bron: Sibelga

2.1.4 Terugbetaling door de CREG

Het “federale fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten”, beheerd door de CREG, dekt het verschil tussen het specifiek sociaal tarief en de marktprijs die de leveranciers, in casu Sibelga, betalen om de beschermde afnemers te bevoorraden.

Om dat verschil terugbetaald te krijgen, moet elke leverancier, met inbegrip van de noodleverancier, een driemaandelijke factuur richten aan de CREG. Deze facturen worden opgesteld op basis van het geraamde verbruik van de afnemers en vervolgens gecorrigeerd volgens het reële verbruik van deze afnemers.

Als gevolg van een misverstand stuurde Sibelga in 2008 geen factuur voor de eerste drie kwartalen.

In 2009 liet de CREG weten dat de terugbetaling door het 'federaal fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten » enkel zou geschieden voor dossiers van gezinnen die volgens de federale wetgeving het specifiek sociaal tarief kunnen genieten.

Sibelga had echter facturen gestuurd voor de beide jaren. In 2010 corrigeerde de CREG de berekeningen en vroeg hij Sibelga om voor de jaren 2008 en 2009 creditnota's in te dienen voor een bedrag van respectievelijk 7.887,12 € en 85.770,99 €, d.i. een totaal van 93.658,11 €.

In dezelfde periode factureerde Sibelga een bedrag van 139.663,79 € voor het jaar 2010. Hierbij komen de gecorrigeerde facturen voor 2008 en 2009 of een totaal van 13 987,90 € dat is uitgesplitst als volgt:

- voor het vierde kwartaal van 2008, een bedrag van 1.463,66 €
- voor het volledige jaar 2009, een bedrag van 12.524,24 €

In totaal factureerde Sibelga aan de CREG dus 153.651,99 €.

Voor het elektriciteitsverbruik resulteert dit voor 2010 in een positief saldo van 59.993,58 € dat de CREG moet betalen aan Sibelga. Voor het gasverbruik gaat het om een positief saldo van 72.634,69 €.

De programma's 2010 voor « elektriciteit » en « gas » voorzagen oorspronkelijk terugbetalingen van 303.654 € en 1.196.346 € die werden gedragen door het federaal fonds.

Brugel heeft alle inlichtingen over de historie van dit dossier gekregen tijdens de vraag- en antwoordsessie van 4 augustus 2011 en neemt akte van het verschil tussen de geprogrammeerde en bestede begrotingen 2010. Deze verschillen zijn hoofdzakelijk te wijten aan de correctie door de CREG. De raming in het programma 2010 was gebaseerd op alle beschermde afnemers die worden bevoorrad door Sibelga. Deze berekening werd gemaakt voordat de CREG zijn standpunt innam over de terugbetaling aan enkel de afnemers die het SST genieten op federaal niveau; Sibelga had geen correctere raming kunnen maken.

Toch stelt Brugel zich vragen bij de complexiteit van de procedure die de CREG heeft opgesteld voor het beheer van het « federaal fonds ten gunste van huishoudelijke beschermde klanten ». Deze complexiteit maakt het aanvragen van terugbetaling door de leveranciers en de netbeheerder er bepaald niet makkelijker op.

Tabel 2: Details van de facturatie van Sibelga aan het "federaal fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten" in 2010

Facturen afnemers	Elektriciteit				Gas			
	Facturatie	Creditnota	Herfacturatie	Totaal	Facturatie	Creditnota	Herfacturatie	Totaal
2008	0,00	-7.887,12	1.463,66	-6.423,46	0,00	-8.415,05	42,43	-8.372,62
2009	0,00	-85.770,99	12.524,24	-73.246,75	0,00	-156.135,83	14.209,84	-141.925,99
2010	139.663,79	0,00	0,00	139.663,79	222.933,30	0,00	0,00	222.933,30
Boekhouding 2010	139.663,79	-93.658,11	13.987,90	59.993,58	222.933,30	-164.550,88	14.252,27	72.634,69

Bron: Sibelga

2.1.5 Onbetaalde rekeningen

Sinds het begin van de activiteit van Sibelga als noodleverancier is er een aanzienlijk aantal onbetaalde rekeningen. Brugel vindt dit geenszins verrassend gezien de aard van de activiteit, namelijk de energielevering aan gezinnen in financiële moeilijkheden.

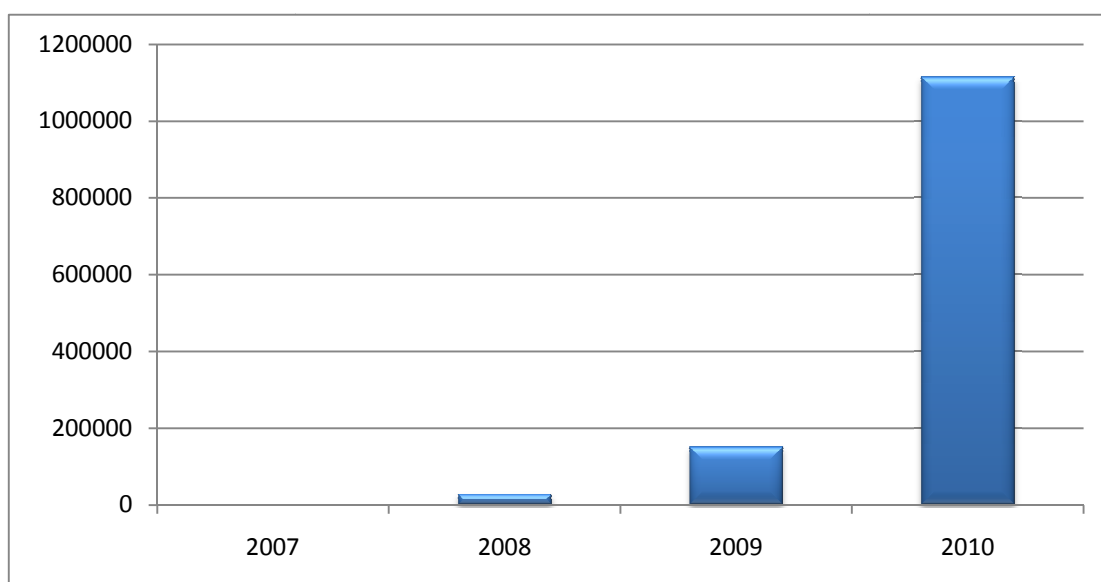
In 2010 is het absolute aantal onbetaalde rekeningen echter aanzienlijk toegenomen.

Deze sterke stijging wordt verklaard door twee belangrijke factoren:

1° een sterke stijging van de door Sibelga gefactureerde bedragen.

2° de voortijdige ontbinding van het contract met het incassobedrijf dat in 2009 was aangesteld en onmiskenbaar gevolgen had voor de terugbetalingen.

Grafiek 4: Evolutie van de onbetaalde rekeningen voor gas en elektriciteit samen tussen 2007 en 2010

Bron: Sibelga

Toch blijft het percentage onbetaalde rekeningen sinds 2007 relatief stabiel, net als overigens het gemiddelde bedrag van de onbetaalde rekeningen per afnemer: 213 € in 2010 tegenover 219 € in 2009.

Tabel 3: Percentage onbetaalde rekeningen 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
% onbetaalde rekeningen	21,25 %	28,97 %	28,45 %	27 %

Bron: Sibelga

Tevens dient opgemerkt dat het beheer van de onbetaalde rekeningen niet enkel betrekking heeft op de leveringspunten die worden bevoorrad door Sibelga: een deel van deze activiteit betreft leveringspunten waarvoor een slotfactuur werd opgemaakt.

976 leveringspunten verkeren in dat geval. Voor deze leveringspunten werd de slotfactuur opgemaakt om verschillende redenen:

- Verhuis van de gezinnen naar een nieuw adres,
- Aanvraag om de meters af te sluiten,
- Aanvraag om over te stappen naar een commerciële leverancier (ondertekening van een nieuw contract of terugkeer naar de oorspronkelijke commerciële leverancier).

Dit betekent een bijkomende werklast voor de dienst voor het beheer van de beschermde afnemers.

2.1.6 Energielevering

In 2008 lanceerde Sibelga een overheidsopdracht met onderhandelingsprocedure en Europese bekendmaking voor de gas- en elektriciteitsbevoorrading van beschermde afnemers voor de periode 2009 tot 2011. De contracten voorzagen in een tolerantiemarge van 80 tot 120 % van de hoeveelheden die werden geraamd bij de ondertekening.

2.1.6.1 Elektriciteit

De gemiddelde prijs van de door Sibelga aangekochte energie (commodity + transport- en distributietarieven + taksen) bedraagt 146,4 €/MWh. In het programma voor 2010 werd de aankoop prijs voor elektriciteit geraamd op 150,1 €/MWh.

De ramingen van de te leveren energie werden gebaseerd op een hypothese van 3.593 afnemers die gemiddeld 2.202kWh/jaar, hetzij 7.912MWh verbruiken.

Uiteindelijk werd er 7.935 MWh geleverd aan Sibelga in het kader van haar leveringsopdracht aan beschermde afnemers.

Sibelga raamt het gemiddelde elektriciteitsverbruik van de beschermde afnemers voor 2010 op 3.046kWh, wat vergelijkbaar is met het verbruik van een gemiddeld gezin.

2.1.6.2 Gas

In het programma voor 2010 werden de ramingen van de gasleveringen gebaseerd op een hypothese van 3.133 afnemers die gemiddeld 14.608.202kWh/jaar, hetzij 45.767MWh verbruiken. De aankoop prijs voor gas werd geraamd op 56 €/MWh.

Uiteindelijk werd er 39.422MWh geleverd aan Sibelga in het kader van haar leveringsopdracht aan beschermde afnemers.

De gemiddelde prijs van de door Sibelga aangekochte energie (commodity + transport- en distributietarieven + taksen) bedraagt 48,1 €/MWh. Deze prijs omvat een boete van 1 €/MWh voor overschrijding van de tolerantiemarge van 80 – 120 % die is voorzien in het contract.

Het verbaast Brugel om via het rapport van de uitvoering van de openbare dienststopdracht te moeten vernemen dat er een financiële boete werd toegepast voor overschrijding van de tolerantiemarge, terwijl de gashoeveelheden die Sibelga aankocht in 2010 deze marge van 80-120% niet overschrijden.

Brugel veronderstelt dat de oorspronkelijke raming waarop de marge van 80 – 120 % werd toegepast, dateert van vóór de opstelling van het programma voor 2010 en waarschijnlijk van vóór de ondertekening van het contract.

Sibelga kende nochtans het probleem om de te leveren hoeveelheden te ramen. Het is immers moeilijk te voorspellen hoe het aantal beschermde afnemers zal evolueren. Brugel verbaast zich over de aanwezigheid van dergelijke tolerantiemarges in deze publieke opdracht.

Brugel werd nooit geïnformeerd over deze raming die al dateert van vóór de opstelling van het programma voor 2010, zodat ze nooit de aandacht heeft kunnen vestigen op de mogelijke boete.

Sibelga raamt het gemiddelde gasverbruik van de beschermde afnemers voor 2010 op 16,952 kWh over het jaar.

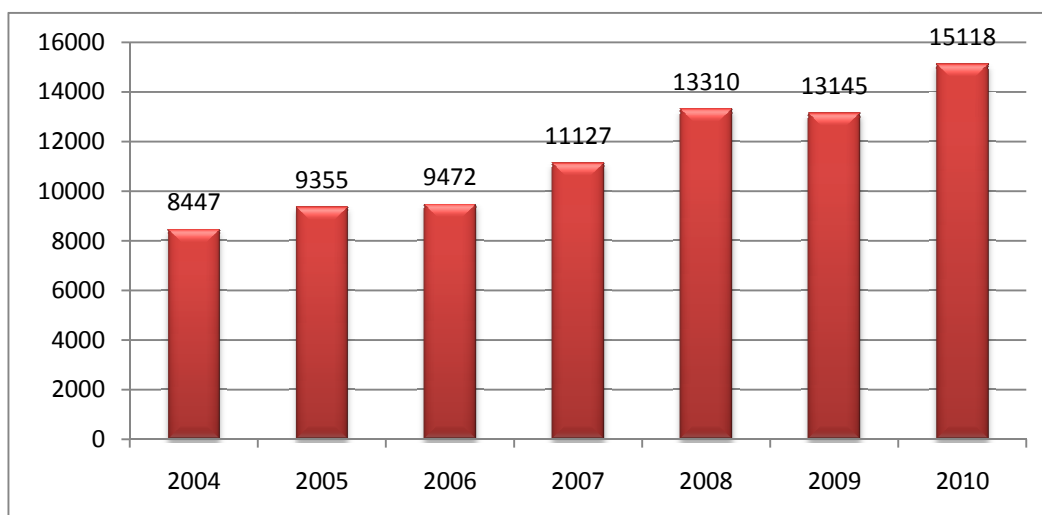
2.1.7 Technische prestaties (plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers)

In het kader van haar openbare dienstopdrachten die zijn voorzien in artikel 24 van de elektriciteitsordonnantie, is Sibelga ook belast met de plaatsing en verwijdering van de vermogensbegrenzers bij huishoudelijke afnemers.

Op 31 december 2010 waren er 15.118 vermogensbegrenzers aangesloten. Dat betekent een stijging met 1.973 begrenzers in één jaar tijd. Dit is de grootste stijging sinds de vrijmaking van de energiemarkten.

Vandaag werd bij bijna 3% van de huishoudelijke gezinnen die worden bevoorraad met elektriciteit, een vermogensbegrenzer geplaatst.

Grafiek 5: Evolutie van het aantal aanwezige vermogensbegrenzers op 31 december (2004-2010)

Bron: Sibelga

Het aantal vermogensbegrenzers is niet representatief voor de werklust die deze activiteit met zich meebrengt. In heel wat gevallen worden de begrenzers geïnstalleerd voor een beperkte tijd. Dat betekent dat Sibelga jaarlijks dus veel meer technische prestaties verricht.

Tabel 4 Plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers in 2010

	Totaal aantal aanvragen	Aantal uitgevoerde plaatsingen/verwijderingen en afsluitingen	Percent age succesv olle aanvrag en
Plaatsingen	61.725	15.932	26%
Verwijderingen	12.525	11.641	93%

Bron: Sibelga

Het « totaal aantal aanvragen » zijn de aanvragen die door alle commerciële leveranciers samen werden ingediend voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ter herinnering: per aanvraag voor de plaatsing van een vermogensbegrenzer voert Sibelga maximaal twee verplaatsingen uit. Als de plaatsing mislukt, waarschuwt Sibelga de commerciële leverancier dat zijn aanvraag niet werd uitgevoerd. De commerciële leverancier kan dan een nieuwe aanvraag indienen voor de plaatsing van een vermogensbegrenzer.

Er bestaat geen beperking op het aantal aanvragen voor de plaatsing van een vermogensbegrenzer die een commerciële leverancier voor een leveringspunt kan indienen tot de procedure succesvol is.

Het niet slagen van de plaatsing van een vermogensbegrenzer is veelal te wijten aan de afwezigheid van de afnemer bij het bezoek van de techniek (50%) en de weigering om Sibelga toegang te verschaffen tot de meter (13,5%).

Er dient opgemerkt dat ondanks het grote aantal aanvragen voor de plaatsing van een vermogensbegrenzer die worden ingediend door de leveranciers, Sibelga uiteindelijk vermogensbegrenzers plaatst voor 90% van de EAN-codes waarvoor een plaatsingsaanvraag werd ingediend. Dit percentage succesvolle aanvragen is vergelijkbaar met dat van 2009.

Volgens de cijfers van Sibelga werden in 2010 409 afsluitingen uitgevoerd bij huishoudelijke afnemers met toelating van een vrederechter.

Begroting:

Het budget dat aanvankelijk was voorzien in het programma van de openbare dienststopdrachten bedroeg 3.819.532 €. De werkelijke totale kostprijs van de activiteit bedraagt 3.800.500 €, dat is 95,3 % van het begrote bedrag.

Tabel 5: begroting technische prestaties elektriciteit

	Jaarbegroting 2010	Besteed eind 2010	
	in duizenden euro	in duizenden euro	% begroting
Personeel	1.343,7	1.214,7	90,4%
Andere directe kosten	121,4	112,4	92,6%
Materieel	102,0	81,5	79,9%
Onderaanneming	1.036,3	1.039,8	100,4%
Indirecte kosten	1.384,9	1.352,0	97,6%
Totaal	3.988,3	3.800,5	95,3%

Bron: Sibelga

In haar advies 98 betreffende het rapport van de distributienetbeheerder over de uitvoering van de openbare dienst opdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2009 formuleerde Brugel de volgende opmerkingen:

“De door Sibelga verrichte begrotingsramingen zijn gebaseerd op de hypothesen van 25.000 plaatsingen en 20.000 verwijderingen van vermogensbegrenzers. Als men er de cijfers bijneemt die in het uitvoeringsverslag worden vermeld, dan stelt men vast dat slechts 50% van de plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers ook daadwerkelijk uitgevoerd en gevraagd werd door de markt. Niettemin werden de budgetten ten belope van meer dan 90% van de ramingen opgebruikt.

Brugel concludeert hieruit dat de door Sibelga opgestelde begrotingsramingen per technische prestatie-“eenheid“ zich onder de op het terrein vastgestelde realiteit situeren.

Bij wijze van conclusie suggereert Brugel een herziening naar beneden toe van het aantal technische prestaties in de toekomstige programma's, alsook een herziening naar boven toe van de werkhypothesen met betrekking tot de realisatiekostenprijs per « technische prestatie-eenheid », en dit om het programma zo goed mogelijk te laten stroken met de werkelijkheid.”

Aangezien het uitvoeringsprogramma voor 2010 van Sibelga reeds vóór de publicatie van het advies 98 van Brugel werd neergelegd, is het normaal Sibelga er geen rekening mee heeft kunnen houden. Nochtans blijven deze opmerkingen gelden en Brugel zal hierop letten bij de analyse van het volgende programma van uitvoering van de openbare dienst opdrachten over het jaar 2012.

2.1.8 Veiligheid van de binnengasinstallaties

De gasordonnantie van 14 december 2006 bepaalt in haar artikel 18 dat Sibelga een kosteloze preventiedienst voor risico's bij het gebruik van aardgas moet voorzien ten voordele van de gezinnen die erom vragen.

De aanvragen die in het kader van deze opdracht worden ingediend, zijn erg uiteenlopend. Onderstaande lijst geeft enkele voorbeelden, maar is geenszins volledig:

- Interventie voor de opening van een meter na weigering door de desbetreffende dienst (die een potentieel risico heeft gedetecteerd);

- Bezoeken naar aanleiding van een onregelmatigheid die werd vastgesteld tijdens een wachtinterventie;
- Bezoeken vóór de installatie van gasconvectoren;
- Aanvraag van de gewestelijke huisvestingsinspectie van Brussel nadat een non-conformiteit werd vastgesteld;
- Aanvragen van de politiediensten;
- Enz.

De gasordonnantie voorziet dat “de Regering de inhoud en voorwaarden voor de uitoefening van deze opdracht bepaalt”. Brugel wijst de Regering op het feit dat bij de opstelling van dit advies er nog geen besluit bestond dat deze opdracht omkadert. Toch voert Sibelga deze opdracht sinds 2008 uit, net als in het verleden.

2.2 Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument

Sinds de uitvaardiging van de elektriciteitsordonnantie is Sibelga niet langer verplicht om een ombudsdienst te organiseren.

Klachtenbeheer daarentegen blijft wel een verplichting.

Daarom richtte Sibelga in haar verschillende departementen een gedecentraliseerde dienst voor klachtenbeheer op, en vertrouwde ze de volgende opdrachten toe aan een “gecentraliseerde dienst voor klachtenbeheer”:

- Ontvangst en registratie van alle externe klachten
- Bepaling, bijwerking en opvolging van een gemeenschappelijk en globaal beheer
- Reporting aan de overheid, de directie en de verschillende departementen
- Nauwe samenwerking met de betrokken diensten
- Kwaliteitscontrole van de antwoorden
- Coördinatie en globale opvolging via een gemeenschappelijke IT-beheerstool
- Voorstel van preventieve en corrigerende acties

In 2010 registreerde Sibelga 2.203 klachten waarvan de belangrijkste oorzaken :

- 25 % van het totaal voor de opknapping van de voetpaden, de wegenissen of een werf (65 % van de klachten zijn volgens Sibelga gegrond)
- 19 % van het totaal voor een probleem met de i opname van de meterstand of een verbruiksfactuur (50 % van de klachten zijn volgens Sibelga gegrond)
- 13 % van het totaal voor schade aan de apparaten of aan derden (31 % van de klachten zijn volgens Sibelga gegrond)

Wat de termijnen betreft, worden 87 % van de klachten behandeld en afgesloten binnen een termijn van 30 kalenderdagen.

Begroting:

Het budget dat aanvankelijk was voorzien in het programma van de openbare dienststopdrachten voor 2010, bedroeg 623.400 €. d. De werkelijke totale kostprijs van de activiteit bedraagt 564.400 €, dat is 90,5 % van het begrote bedrag.

Tabel 6: Begroting "dienst voor klachtenbeheer" 2010

<i>Jaarbegroting 2010</i>			<i>Besteed in 2010</i>						
	Elektr.	Gas	Totaal	Elektr.	% begroting	Gas	% begroting	Totaal	% begroting
Personeel	226,4	150,9	377,3	207,4	91,6	138,3	91,6	345,7	91,6
Directe werkings- & inningskosten	8,9	5,9	14,8	5,5	61,9	3,7	61,9	9,1	61,9
Indirecte werkingskosten	138,8	92,5	231,4	125,7	90,6	83,8	90,6	209,6	90,6
Totaal	374,0	249,4	623,4	338,6	90,5	225,8	90,5	564,4	90,5

Bron: Sibelga

3 Analyse betreffende de openbare dienststopdrachten met betrekking tot de openbare verlichting

3.1 Realisaties

Overeenkomstig de elektriciteitsordonnantie bestonden de openbare dienststopdrachten met betrekking tot de openbare verlichting in de uitvoering van de volgende activiteiten op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten:

1. De constructie van de installaties van openbare verlichting;
2. Het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting;
3. Het verbruik van de openbare verlichting;
4. De uitvoering van bijkomende werken op verzoek van de gemeenten volgens artikel 26, §9 van de elektriciteitsordonnantie;
5. De levering van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de wegen om de afwezigheid van de commerciële leveranciers op deze markt te compenseren.

De eerste drie activiteiten worden, overeenkomstig de wetgeving die in 2010 van kracht is, gefinancierd door het nettatarief en de afhouding van de bijdrage van artikel 26. De financiering van deze activiteiten is ingeschreven in de begroting vermeld in het programma van de openbare dienststopdrachten van SIBELGA voor 2010. Hierna worden de projecten voorgesteld en becommentarieerd die werden uitgevoerd in 2010.

3.1.1 Constructie van de installaties

Vanwege het eraan toegekende budget en het aantal personen dat ervoor wordt ingeschakeld, is de constructie van de installaties van openbare verlichting de belangrijkste activiteit van deze openbare dienststopdracht. Voor het jaar 2010 wijdde SIBELGA meer dan 10,6 miljoen euro aan vooral de vernieuwing en de uitbreiding van de verlichtingspalen op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten van het BHG. Deze activiteit wordt uitgevoerd door een team van 34,6 voltijdsequivalenten bij 9 onderaannemers.

- **Vervanging van de verlichtingspalen**

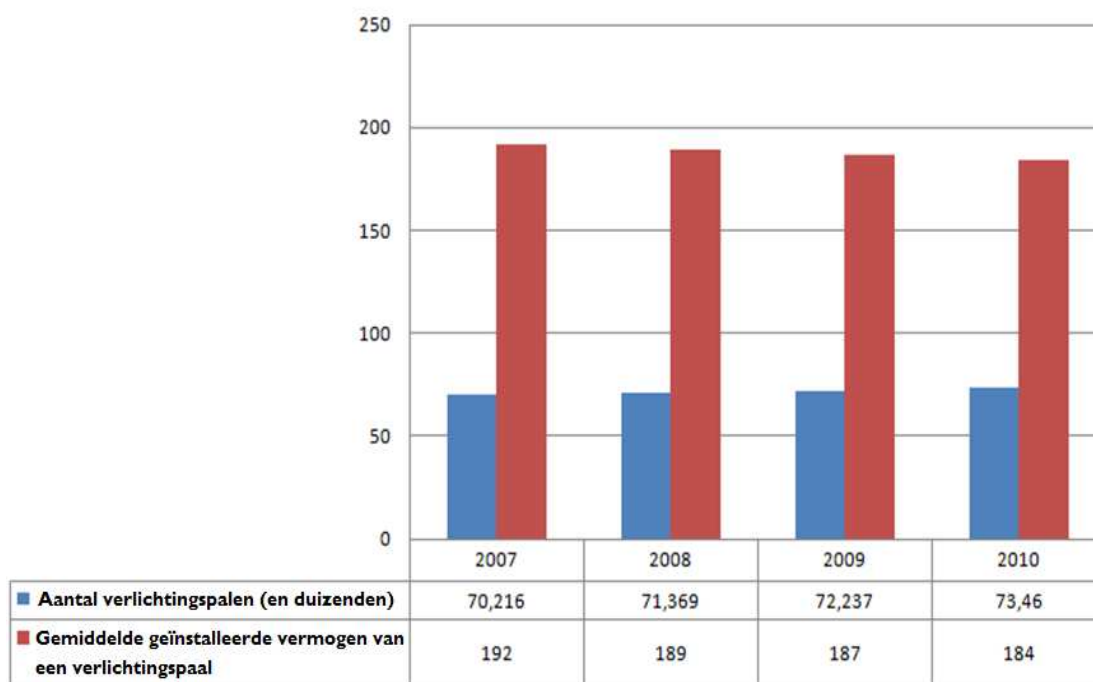
Het park van de verlichtingspalen op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten telde in 2010 73.460 eenheden. De hypothese die wordt gebruikt voor de vervanging van de verlichtingspalen is gebaseerd op hetzelfde principe als in de vorige jaren, namelijk de geraamde levensduur van de verlichtingspalen (tussen 20 en 25 jaar). Op basis van dit principe en rekening houdend met het park van de verlichtingspalen op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten, moesten er 3.600 verlichtingspalen worden vervangen.

In 2010 verving SIBELGA 3.712 verlichtingspalen. 736 vervangingen waren toe te schrijven aan ongevallen, een vastgestelde verouderde staat of een verzoek van klanten (bijvoorbeeld verplaatsing van een verlichtingspaal wegens opknappen van een gevel). De eenheidsprijs voor de plaatsing van een nieuwe verlichtingspaal bedraagt 3.556 euro. Dat is meer dan in 2009 toen de prijs 3.027 euro bedroeg. De oorzaken van deze prijsstijging die door SIBELGA worden ingeroepen zijn het toenemende aantal coördinatiewerken met andere nutsbedrijven, de beperkingen met betrekking tot de opknapping van de voetpaden die verschillen van plaats

tot plaats en, ten slotte, de overname van openbare verlichtingsplaatsen die zijn gerealiseerd door derden.

Figuur 7 toont aan dat het aantal verlichtingspalen sinds 2007 is toegenomen. Deze toename kadert in een nieuwe evolutie naar een openbare verlichting ten dienste van voetgangers en andere zwakke weggebruikers. De lichtpunten worden daarvoor lager geplaatst en zijn minder sterk, maar er wordt wel een voldoende aantal voorzien. Uit figuur 7 blijkt inderdaad dat de toename van het aantal verlichtingspalen gepaard gaat met een verlaging van het gemiddelde geïnstalleerde vermogen van een verlichtingspaal, al is deze verlaging tevens te wijten aan de verwijdering van lampen die veel energie verbruiken. In 2010 werd dit vermogen teruggebracht tot 184W.

Grafiek 6: Evolutie van het aantal verlichtingspalen en van het gemiddelde vermogen van een verlichtingspaal

- **Uitbouw van het specifieke openbare verlichtingsnet**

De technologie van het zogenaamde “50/161”-net die in de jaren 80 werd gebruikt vanwege de economische voordelen die ze biedt, genereert al te frequente defecten in de kabels die de verlichtingspalen voeden.

In 2010 plaatste SIBELGA voor de uitbouw van het specifieke openbare verlichtingsnet 24,6 km wachtbuizen op 15 wegen. 9,3 km van deze wachtbuizen had betrekking op de “50/16”-

¹ 3 geleiders van 50 mm² worden gebruikt voor het laagspanningsnet en een draad van 16 mm² voor de besturing van de openbare verlichting.

technologie. De evolutie van dit project hangt deels af van de regels die van toepassing zijn op de coördinatie van wegenwerken op het Brusselse net. Zo moet er door SIBELGA een wachttijd van twee jaar in acht worden genomen tussen de plaatsing van een wachtbuis en het opnieuw openleggen van de weg voor het vernieuwen van de openbare verlichting. In het raam van dit project moeten nog interventies worden uitgevoerd op 197 wegen die zijn uitgerust met “15/60”-kabels.

- **Afsplitsing van de installaties voor de eindejaarsverlichting**

Net als in 2009 werd de campagne voor de regularisatie van de technische configuraties waarbij de installaties die gebruikt worden voor de eindejaarsverlichting, worden aangesloten op openbare verlichtingskasten, in 2010 voortgezet. In de 6 nog niet geregulariseerde gemeenten werden zodoende nieuwe kasten geplaatst, voorzien van een systeem waarmee de verlichting tijdens de eindejaarsfeesten automatisch kan worden aangestoken en gedoofd. Eind 2010 restten nog slechts enkele geïsoleerde situaties.

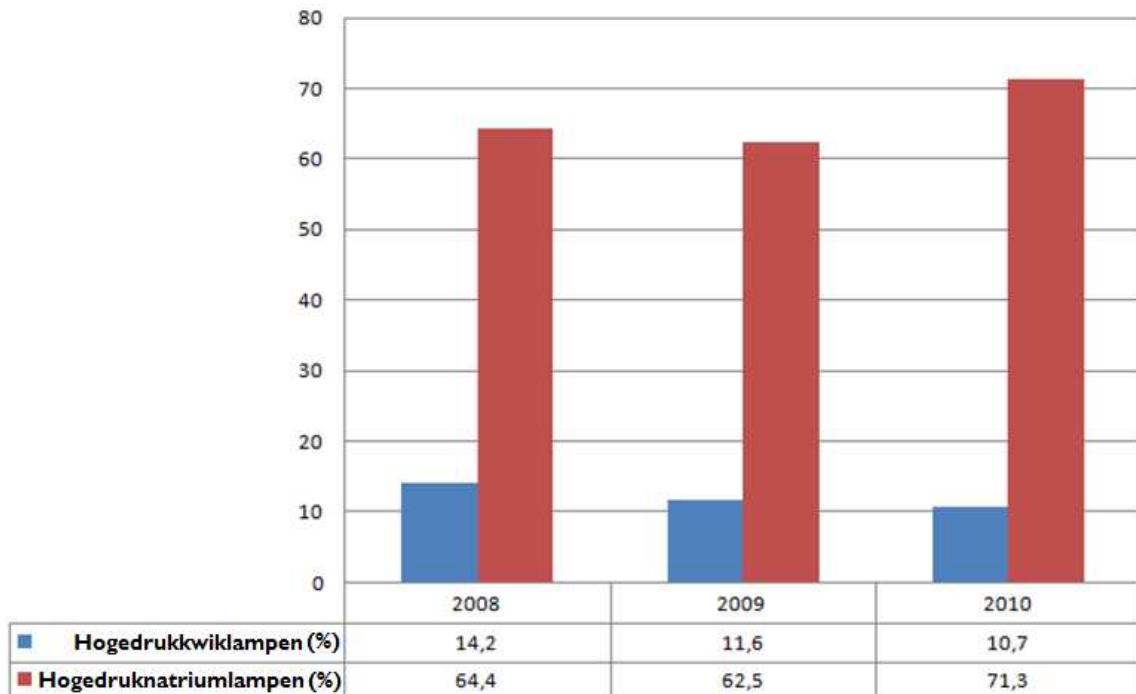
3.1.2 Verbetering van de energieprestatie van de openbare verlichting

Om de energie-efficiëntie van de openbare verlichtingsuitrustingen te verbeteren, ondernam SIBELGA in 2010 verschillende acties, waaronder de vervanging van de verlichtingspalen met inefficiënte lampen en de experimenten met nieuwe, zeer zuinige lichtbronnen (LED-technologie) of met dimmingsystemen voor de openbare verlichtingsuitrustingen.

- **Vervanging van inefficiënte lampen met het oog op REG**

Zoals reeds gezegd is de verlaging van het gemiddelde vermogen van een lamp deels toe te schrijven aan de vervanging van lampen die veel energie verbruiken, vooral van hogedrukkwiklampen. Figuur 8 toont de daling van het aandeel van deze lampen in het verlichtingspark ten gunste van de efficiëntere hogedruknatriumlampen.

Grafiek 7: Evolutie van het aandeel van hogedrukkwiklampen in het verlichtingspark ten gunste van hogedruknatriumlampen

De verwijdering van hogedrukkwiklampen is overigens noodzakelijk om een normale exploitatie van het verlichtingspark te garanderen aangezien ze vanaf 2015 niet meer in de handel verkrijgbaar zullen zijn.

• Dimmingsystemen

In 2010 voerde SIBELGA twee pilootprojecten om twee verschillende dimmingtechnologieën uit te testen. Het eerste project betreft 11 voorgeprogrammeerde verlichtingspunten die kunnen worden gedimd dankzij een kleine module die op bepaalde tijdstippen de verlichtingspalen kan laten overschakelen op de lageverbruiksmodus. Het project leek geen technische problemen op te leveren, maar het geteste systeem leverde geen bevredigende resultaten op wat het verkregen lichtrendement betreft. De tests worden echter nog voortgezet en het is in dit stadium van het project nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken over deze technologie.

Het tweede pilootproject stelde zich tot doel om een dimmingsysteem uit te testen dat van op afstand wordt bestuurd door een TCC-sigitaal van ELIA en bestaat uit palen met twee lichtpunten die zowel de weg als het voetpad verlichten. De resultaten van de tests lijken bevredigend, met name op het vlak van monitoring van de installatie en de impact van de dimming op de omwonenden. Bovendien wil SIBELGA deze installatie uitbreiden en op een andere plaats nog een gelijkaardig systeem van een andere fabrikant uittesten, om de prestatie van de verschillende systemen die op de markt verkrijgbaar zijn met elkaar te vergelijken.

Voordat wordt beslist over de implantatie ervan, zou het overigens nuttig zijn om een technisch-economische studie uit te voeren over de invoer van deze nieuwe systemen in de 19 Brusselse geme

enten.

- **Implantatie van de LED-technologie**

In 2010 onderzocht SIBELGA de uitvoerbaarheid van de LED-technologie in een context van functionele verlichting door 10 verlichtingspalen te installeren met LED-lampen. De resultaten wijzen op een lager lichtrendement dan bij de klassieke oplossingen, wat doet vermoeden dat deze technologie in dit stadium van haar evolutie op fotometrisch en energetisch vlak nog niet voldoende maturiteit heeft bereikt. Toch zal SIBELGA de tests van deze technologie voortzetten, met name om de afname van het verlichtingsniveau van de LED-lampen mettertijd te valideren. Naast deze experimenten testte SIBELGA ook de hybride voeding met fotovoltaïsche energie en windenergie van een LED-lamp. De resultaten waren niet bevredigend vanwege de slechte werking van de batterijoplaadmodule van LED-lampen.

De LED-technologie zal met name voor functionele verlichting wellicht nog verder evolueren. Het is dus nuttig om deze tests voort te zetten om de technologie beter te leren beheersen, maar ook om bepaalde toepassingen te lanceren zoals verlichting van voetgangerswegen, afbakening en belichting.

3.1.3 Stroomverbruik

Figuur 9 toont de evolutie van het stroomverbruik van het verlichtingspark op de wegen en in gemeentelijke openbare ruimten. De laatste twee jaar (2009 en 2010) werd minder energie verbruikt dan in 2008, al werd voor 2010 wel een stijging genoteerd van 0,3% ten opzichte van 2009.

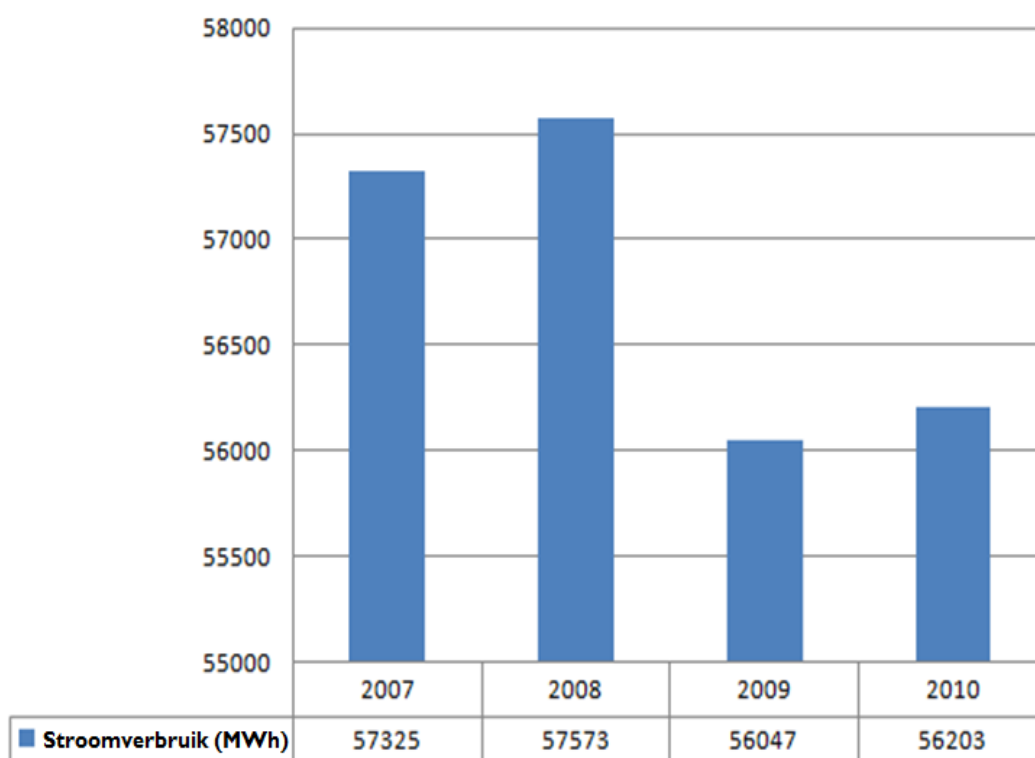
Deze evolutie van het verbruik is te wijten aan een betere raming van de werkingsuren van de openbare verlichting en aan de inspanningen om lampen die veel energie verbruiken te verwijderen.

Overigens dient opgemerkt dat het energieverbruik van de verlichting niet wordt gemeten, maar wordt geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met vermogensforfaits die vooraf voor elk type lamp werden bepaald door Synergrid.

Het budget dat in 2010 werd toegekend voor het stroomverbruik van het verlichtingspark, bedroeg 7,328 miljoen euro, iets meer dus dan de ramingen voor

het programma van SIBELGA.

Grafiek 8: Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen

3.1.4 Onderhoud en reparatie

De onderhouds- en reparatieactiviteiten van de openbare verlichtingsinstallaties op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten, omvatten de systematische en preventieve vervanging van de lampen en de reparatie van verouderde of defecte verlichtingspalen.

- **Systematische vervanging van de lampen**

Het programma voor de systematische vervanging van de lampen is erop gericht om preventief te werken en pannes en de daarmee samenhangende interventiekosten te vermijden.

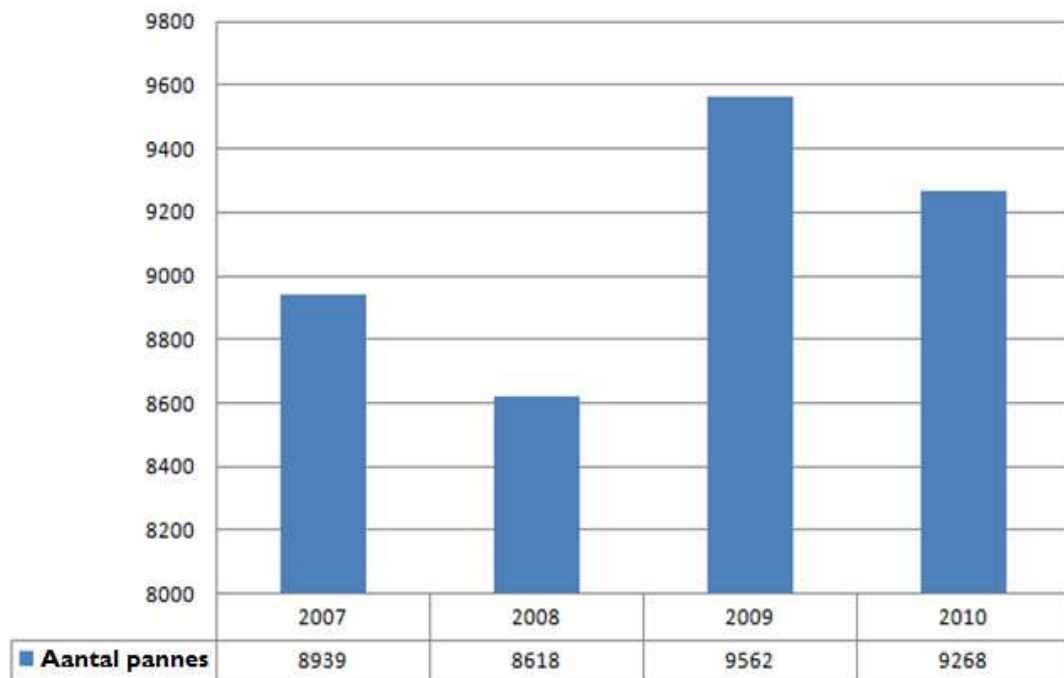
Afhankelijk van de gemiddelde levensduur van de lampen, werd besloten om de zogenaamde « witte » lampen om de twee jaar te vervangen en de « gele » lampen om de drie jaar. Op die basis werden in 2010 23.506 lampen vervangen. Het preventieve onderhoudsbeleid wordt ook ondersteund door nachtelijke inspecties op alle betrokken wegen aan het ritme van 2 per jaar, terwijl vroeger slechts één inspectie per jaar werd uitgevoerd.

- **Reparaties**

Figuur 10 toont de evolutie van het aantal pannes die in het BHG werden geregistreerd van jaar tot jaar. De reparatieactiviteit fluctueert volgens verschillende factoren waarover SIBELGA geen controle heeft. In 2009, een jaar met een bijzonder strenge winter, werd het grootste aantal pannes geregistreerd sinds 2007. De redenen die hiervoor worden

aangehaald zijn onder meer de toename van het vandalisme in bepaalde wijken, en een bijzonder strenge winter die verantwoordelijk was voor de vernietiging van tal van relais met heel wat gedoofde delen tot gevolg. In 2010 is het aantal pannes met 3% gedaald ten opzichte van 2009. Er werden echter meer pannes geregistreerd dan in 2008.

Grafiek 9: Aantal pannes aan verlichtingspalen in het BHG

SIBELGA blijft evenwel verbeteringen optekenen inzake de naleving van de wettelijke interventietijd voor de behandeling van deze pannes. . Wat de punctuele pannes aan bijvoorbeeld de lampen betreft, werd in 2010 89,6% verholpen, tegenover 86% in 2009. In de gedoofde delen werd in 86,9% van de gevallen de panne verholpen binnen de wettelijke termijn. BRUGEL moedigt de inspanningen aan die op dit vlak worden geleverd om de verwachte percentages te halen die sinds 2005 gelden.

3.2 Financiering

Sinds 1 januari 2007, de datum van opening van de energiemarkt voor het huishoudelijke cliënteel, wordt de financiering van de openbare verlichtingsopdrachten gedeeltelijk verzekerd door de bijdrage van artikel 26, waarvan bijna 50% van de ontvangsten eraan wordt besteed. De bijdragen in het kader van artikel 26 bedroegen in 2010 bijna 21 miljoen euro en 10,40 miljoen euro daarvan werd besteed aan de openbare verlichting. Deze ontvangsten vertegenwoordigen 44% van het budget dat in 2010 werd besteed aan openbare verlichting. Het resterende deel, dus 56%, wordt gefinancierd door het nettatarief en bedroeg 12,44 miljoen euro. Vanaf het jaar volgend op de inwerkingtreding van de ordonnantie van 20 juli 2011 tot wijziging van de elektriciteitsordonnantie, zullen de openbare verlichtingsactiviteiten nog uitsluitend door het nettatarief worden gefinancierd.

Voor 2010 was het totale budget dat aan openbare verlichting werd besteed 22,549 miljoen euro, zoals blijkt uit de onderstaande tabel. Dat is iets meer dan de verwachtingen die werden aangekondigd in het programma van SIBELGA voor 2010 en resulteert uit het feit dat een hoger budget werd uitgetrokken voor het onderhoud van de verlichtingspalen en voor het stroomverbruik ervan.

Tabel 7: begroting van de openbare verlichtingsactiviteiten

Begrotingspost	Programma 2010 (M€)	Besteed budget in 2010 (M€)
Constructie van de installaties	10,678	10,635
Stroomverbruik	7,263	7,328
Onderhoud en reparaties	4,803	4,886
Totaal	22,744	22,849

Bron: SIBELGA

4 Analyse betreffende de openbare dienstopdrachten met betrekking tot REG

4.1 Context en begrotingsbeheer

De aanzienlijke overschrijding van het budget in het vorige boekjaar werd gecompenseerd door twee uitzonderlijke subsidies voor een totaal bedrag van 19 miljoen euro. We zien ook dat tussen de verschillende betrokken partijen, d.w.z. het BIM, het kabinet van de minster en Sibelga, de functies en verantwoordelijkheden inzake beheer werden geformaliseerd.

Overigens voorzien de wijzigingsordonnanties van 20 juli 2011 in een reorganisatie van het beheer van de energiepremies door het beheer van de premies voor de gebruikers, met uitzondering van de geassocieerde overheden, toe te vertrouwen aan het BIM.

4.2 Premies voor de gezinnen

Het aantal premies dat werd toegekend aan de gezinnen bedraagt 17271 voor gas en elektriciteit samen. Dat is minder dan in de twee laatste jaren, maar nog steeds zeer veel, wat het succes van deze premies bewijst.

De drie meest gevraagde premies zijn: de premies “verwarming” (4235 aanvragen, aanzienlijk toegenomen), “superisolerende beglazing” (3874) en koelkasten A++ (3936). Voor fotovoltaïsche installaties bleef het aantal premies beperkt tot 3, tegenover 1144 in 2009!

4.3 Premies voor professionals

Het programma herhaalt zijn succes van vorig jaar: er werden ongeveer 708 premies toegekend of beloofd.

1.384.000 € werd betaald met het budget en programma voor 2010; voor de premies van de programma's voor 2009 of eerdere jaren werd 7.051.855 € gefinancierd met het budget 2010. In 2010 of vroeger werden ook voor ongeveer 6.926.000 € premies beloofd die zouden kunnen worden gevorderd.. Daarbij komt nog een 'uitstaand' bedrag dat op 2.014.000 € wordt geraamd.

4.4 Premies voor de geassocieerde overheden

Deze premies blijven onder het directe beheer van SIBELGA. De werking is stabiel met in 2010 de verwezenlijking van het energieboekhoudingsproject “NRClick”, een informaticatoepassing ten behoeve van de geassocieerde overheden.

4.5 Warmtekrachtkoppeling

Het warmtekrachtkoppelingspark dat door SIBELGA wordt beheerd is vrij stabiel: Hoewel enkele installaties werden uitgeschakeld, is de globale beschikbaarheid ervan verhoogd met een recordaantal werkingsuren van 65.200. Dat wordt deels verklaard door een strenge winter. In totaal gingen 23.659 groenestroomcertificaten naar warmtekrachtkoppeling.

4.6 Personeel en werkingkosten

Onderstaande tabel toont aan dat het budget licht werd overschreden, grotendeels als gevolg van de personeelskosten die zijn toegenomen om het team te versterken.

Tabel 8 : Personeels- en werkingkosten van de dienst REG: vergelijking begroting en besteed bedrag in 2010

	Begroting	Besteed	Besteed in % begroting
<i>Personeel</i>	756,9	853,1	112,7
<i>Directe werkingkosten</i>	28,7	41,5	144,4
<i>Indirecte werkingkosten</i>	602,1	534,0	88,7
<i>Totaal</i>	1387,7	1428,6	102,9

Bron: SIBELGA

5 Conclusies

1. Wat het beheer van de beschermde afnemers betreft, is de dienst van Sibelga haar verplichtingen nagekomen. De expertise van de medewerkers van deze dienst maakt een grotere productiviteit mogelijk. Het aantal medewerkers is daardoor gestabiliseerd, ondanks een aanzienlijke verhoging van de werklust. Brugel vraagt echter om in het bijzonder aandacht te besteden aan de problematiek van de “terugkeer van de beschermde afnemers” naar hun commerciële leverancier. Er zouden strengere procedures moeten worden opgesteld voor de opvolging van de betalingsplannen.
2. Wat het beheer van de onbetaalde rekeningen betreft werd de aanzienlijke toename van deze rekeningen die in 2009 werd vastgesteld in 2010 bevestigd. In haar advies 20090918-81 vroeg Brugel dat er duidelijke en openbare criteria zouden worden vastgesteld om de voorwaarden te bepalen van een beroep bij de vrederechter. Deze criteria werden aan Brugel voorgelegd. Om de efficiëntie te vrijwaren, wenst Sibelga deze criteria echter niet openbaar te maken. Brugel treedt het standpunt van Sibelga op dit vlak bij. Brugel vraagt dat deze maatregelen worden toegepast om de stijging van het aantal onbetaalde rekeningen stop te zetten.
3. Op het vlak van energielevering stelt Brugel vast dat de ramingen van het programma 2010 de werkelijkheid dicht benaderden. Brugel betreurt evenwel niet op de hoogte te zijn gebracht van de boetes op de aankooprijzen van gas en elektriciteit. Brugel meent dat het de plicht is van Sibelga om te preciseren op welke oorspronkelijke ramingen de boetes dreigen te worden toegepast. Bovendien vraagt Brugel dat er voorwaarden voor het opnieuw onderhandelen van de te leveren hoeveelheden worden voorzien in de toekomstige procedures en dat, in de mate van het mogelijke, nieuwe ramingen worden besproken in het kader van het huidige contract.
4. Wat de openbare verlichtingsopdracht betreft, toont het rapport van SIBELGA aan dat het programma dat werd aangekondigd voor 2010 werd uitgevoerd in overeenstemming met de activiteiten die zijn beschreven in de elektriciteitsordonnantie. Er blijken ook inspanningen te zijn geleverd om de energieprestaties van de verlichtingspalen te verbeteren, met name door lampen met een hoog verbruik te verwijderen en nieuwe lichtbronnen met een zeer laag verbruik (LED) of dimmingsystemen voor de functionele verlichting te testen. BRUGEL verzoekt SIBELGA evenwel om het jaarlijkse ritme te preciseren van de vervanging van inefficiënte lichtbronnen, met name van hogedrukkwiklampen die vanaf 2015 niet meer in de handel verkrijgbaar zullen zijn.
5. Op het vlak van premies konden de twee uitzonderlijke subsidies het vroegere tekort wegwerken. Het globale beheer lijkt overigens ook beter te worden beheerst. Toch is voorzichtigheid geboden ten aanzien van het grote aantal premiebeloftes die werden toegekend.